

SCIENCE AND EDUCATION

ISSN 2181-0842 VOLUME 2, SPECIAL ISSUE 1

MAY 2021

SCIENCE AND EDUCATION

SCIENTIFIC JOURNAL

ISSN 2181-0842

VOLUME 2, SPECIAL ISSUE 1

MAY 2021

SCIENCE AND EDUCATION

SCIENTIFIC JOURNAL VOLUME #2 SPECIAL ISSUE #1

Executive Secretary

Tusmatova Nozima Inomovna

Editorial board

Z.Yaxshieva

Jizzakh State Pedagogical Institute, Doctor of Chemical Sciences

S.Sangwa

African Leadership University, Doctor of Business Administration

S.Otakulov

Jizzakh Polytechnic Institute, Doctor of Physical and Mathematical Sciences

M.A.S.Khasawneh

King Khalid University, Special Education, PhD

Sh.Akramova

Military-technical Institute of the National Guard, Doctor of Pedagogical Sciences

E.M.Colocassides

College of Tourism & Hotel Management, Doctor of Science in Communication

B.Sultonov

Tashkent Pharmaceutical Institute, Doctor of Technical Sciences

A.Sidiqov

Tashkent Institute of Chemical Technology, Doctor of Chemical Sciences

B.Kucharov

Institute of General and Inorganic Chemistry of the Academy of Sciences, Doctor of Technical Sciences

I.Eshmetov

Institute of General and Inorganic Chemistry of the Academy of Sciences, Doctor of Technical Sciences

M.Abdullaev

Andijan State University, Doctor of Historical Sciences

Z.Tojieva

National University of Uzbekistan, Doctor of Geographical Sciences

N.Jiyanova

Tashkent Financial Institute, Candidate of Economic Sciences

X.Qobulov

Tashkent Financial Institute, Candidate of Economic Sciences

A.Nabiev

Tashkent Institute of Chemical Technology, PhD in Technical Sciences

A.Turgunbaeva

Namangan State University, PhD in Psychological Sciences

B.Xaynazarov

National University of Uzbekistan, PhD in Historical Sciences

M.Voxidova

Tashkent State Institute of Oriental Studies, PhD in Economics

A.Rahmonov

Republican Scientific-Practical Center, PhD in Pedagogical Sciences

Масъул котиб

Тусматова Нозима Иномовна

Таҳририят

З.Яхшиева

Жиззах давлат педагогика институти, кимё фанлари доктори

S.Sangwa

African Leadership University, Doctor of Business Administration

C.Отакулов

Жиззах политехника институти, физика-математика фанлари доктори

M.A.S.Khasawneh

King Khalid University, Special Education, PhD

Ш.Акрамова

Миллий гвардия ҳарбий-техник институти, педагогика фанлари доктори

E.M.Colocassides

College of Tourism & Hotel Management, Doctor of Science in Communication

Б.Султонов

Toшкент фармацевтика институти, техника фанлари доктори

А.Сидиков

Toшкент кимё-технология институти, кимё фанлари доктори

Б.Кучаров

Фанлар академияси Умумий ва ноорганик кимё институти, техника фанлари доктори

И.Эшметов

Фанлар академияси Умумий ва ноорганик кимё институти, техника фанлари доктори

М.Абдуллаев

Андижон давлат университети, тарих фанлари доктори

З.Тожиева

Ўзбекистон миллий университети, География фанлари доктори

Н.Жиянова

Toшкент молия институти, иқтисод фанлари номзоди

Х.Қобулов

Toшкент молия институти, иқтисод фанлари номзоди

А.Набиев

Toшкент кимё технология институти, техника фанлари PhD

А.Тургунбаева

Наманган давлат университети, психология фанлари PhD

Б.Хайназаров

Ўзбекистон миллий университети, тарих фанлари PhD

М.Вохидова

Toшкент давлат шарқшунослик институти, иқтисодиёт фанлари PhD

А.Рахмонов

Республика илмий-амалий марказ, педагогика фанлари PhD

TABLE OF CONTENTS / МУНДАРИЖА

1.	Azamat Ruzvonovich Raxmonov О'quvchilarni ta'limga ijtimoiy pedagogik moslashuvchanligida ota-onalarning rolini oshirish	6
2.	A.Қ.Лутфуллаев Ёшлар тарбияси ва мусиқа санъати	16
3.	Ш.Абдужалирова Умумий ўрта таълим ўқувчиларини мафкуравий тарбиялаш омиллари	24
4.	Sardor Mardanaqulovich Abduxamidov, Jasurbek Muradovich Narimanov Ta'lim menejmentining funksiyalari va bugungi kundagi o'rni	31
5.	M.A.Asadullaeva Inklyuziv ta'limga musiqa terapiya	40
6.	A.А.Бурханов, М.М.Абдужалирова Лексические особенности просторечия русского языка	49
7.	Жамшид Файзуллаевич Равшанов Методы формирование ключевых компетенций на уроках истории	59
8.	Fotima Uralovna Jumanova Янги Ўзбекистон таълим тизимида амалга оширилаётган ислоҳотлар	67
9.	М.Ш.Исламова Касбий дунёқарашни шакллантириш асослари	78
10.	О.А.Йўлдошев Бошланғич синфларда техноген цивилизациядан фойдаланишининг педагогик шарт-шароитлари	88
11.	Ж.С.Қаюмов Шашмақомга бахшида умр	98
12.	Ikrom Davronovich Qodirov Tarix fanini o'qitish samaradorligini oshirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish	106
13.	Мафтуна Қурбонова Мустақил ишларни ташкил этиш асосида ўқувчиларнинг ўқиш ва тушуниш даражасини шакллантириш методикаси	114
14.	Sh.R.Mahkamova Insoniyat evolyutsiyasida musiqa san'atining tutgan o'rni	125
15.	С.Р.Мирзаева Талаба валеологик онгининг психологик ҳимоя механизmlари билан детерминантлашуви	133
16.	Г.Мирзарахимова Бўлажак ўқитувчilarни тайёрлашда мустақил таъlimning ўрни	144
17.	Малоҳат Сайджабборовна Мухитдинова Мусиқа таълимида компьютер дастурларни қўллаш	152
18.	Насиба Холбоевна Элмурзаева, Аширбек Мустафаевич Суяров Самообразование личности в процессе профессиональной подготовки студента	161
19.	Н.Ж.Эшнаев Суицид ва унинг ижтимоий-психологик омиллари	172
20.	Tolib Turgunovich Nazarov, Aziza Mirzabekovna Sayupova Maktabgacha yoshdag'i bolalarni kreativ fikrlashga o'rgatishning psixologik aspektlari	180
21.	Одил Файбуллаевич Юнусов Бўлажак мусиқа ўқитувчilarнинг касбий компитентлигини ривожлантиришда вокал фанининг ахамияти	189

22.	Р.Мусурманов, М.Шерматов Таълим муассасаси ва ота-она ҳамжиҳатлиги ўқув интизомининг омили сифатида	197
23.	М.Қ.Рахманова, Баргода Бахадировна Миржалилова Касб таълими талабаларининг педагогик интеграция асосида ижтимоий мослаштириш омиллари	206
24.	С.Р.Абдалова Таълим сифатини оширишда ўқитиш технологияларининг ўрни ва роли	218
25.	А.М.Суяров, К.М.Хуррамов Молия тизими ва молиявий сиёсатда пул кредит тизими, банклар ва уларнинг бозор иқтисодиётидаги роли	229
26.	М.ДЖ.Тошов Развитие здоровьесберегающей компетенции специалистов профессионального образования	238
27.	Б.Н.Тўракулов, Р.М.Бахтиёров Мутахассисларни тайёрлашда касбий фаолиятнинг ўзига хос хусусиятлари	245
28.	Жаббор Эшбекович Усаров, Акбар Номозович Расулов Иқтисодий билимларни шакллантириш давр талаби	255
29.	Ж.Э.Усаров, С.Ҳайдарова Фанни компетенциявий ёндошув асосида ўқитишнинг ўқувчи ёш психологик хусусиятларига боғлик жиҳатлари	266
30.	Ж.Э.Усаров, Г.Н.Шарипова, Ш.С.Абдусаматова Таълим самарадорлиги ва унинг амалиётдаги аҳамиятида талабаларнинг ўзини ўзи ривожлантириш компетентлигининг ўрни	276
31.	Ж.Э.Усаров, Л.Г.Бобоходжаева, Н.Юсупова Аралаш таълим шакли - педагогик таълим кластерининг замонавий ёндашуви сифатида	286
32.	Akram Yo'ldoshevich O'tayev Talabalar siyosiy madaniyatini takomillantirish omillari	296
33.	М.М.Xalilova, G.A.Isoqova Musiqo madaniyati darslarida musiqo savodi faoliyati	306
34.	Фарида Эгамбердиева, Шаҳзода Эгамбердиева Инфографика - вербал медиаматнни креоллашган медиаматнга айлантирувчи восита	313
35.	G.O.Ernazarova Ta'lif muassasasining innovatsion faoliyatini joriy etish xususiyatlari	322

Musiqa madaniyati darslarida musiqa savodi faoliyati

M.M.Xalilova

G.A.Isoqova

Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti

Annotatsiya: Ushbu maqola musiqa san'ati haqida bo'lib, o'rta ta'lim sohasida musiqa darslarida tashkil etiladigan musiqa savodi faoliyati xaqida so'z yuritiladi. O'zbekistonda barcha sohalar qatori musiqa ta'lim tizimida ham keng qamroli yangilanishlar va ijobiy o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Musiqa darslarida musiqa savodini yanada kuchaytirish va o'quvchilarga bilimni yetkazib bera olish uslublari haqida ma'lumot beriladi.

Kalit so'zlar: Garmonik, lad, major, minor, musiqiy, nazariy, tovush, temp, interval, alteratsiya, janr, sol kaliti, nota, savod.

Music literacy activities in music culture classes

M.M.Xalilova

G.A.Isoqova

Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region

Abstract: This article is about the art of music and the activities of music literacy in music education in secondary education. In Uzbekistan, as in all areas, music education is widespread. Comprehensive updates and positive changes are taking place. Music lessons provide information on ways to further strengthen music literacy and provide knowledge to students.

Keywords: harmonic, lad, major, minor, musical, theoretical, sound, temp, interval, variation, genre, sol key, note, literacy.

Xalqimiz kelajagi mustaqil O'zbekistonning istiqboli ko'p jihatdan o'qituvchiga, uning dunyoqarashiga, o'z kasbini mukammal egallaganligiga, fidoyiligiga, zamon bilan hamnafasligiyu yosh avlodni sevishi, o'qitishi va tarbiyalash ishiga bo'lgan munosabatiga bog'liq. Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligini kuchaytirish, ixtisoslariga doir fanlarni o'qitish va pedagogik mahoratni egallah, nazariy bilimlarni amaliyatda qo'llashga o'rgatish bugungi kun talabidir. Hozirgi musiqa o'qituvchisi ilmiy tafakkur egasi, ilg'or tajribalar shaydosi va izlanuvchan, ijodkor bo'lib musiqa o'qitishning yangi shakl va usullarini kashf etishga intilmog'i lozim. Hozirda O'zbekistonning chekka qishloqlarida musiqa o'qituvchilari yetarlimi?

Shunday bir markaz joylarda ham boshlang'ich musiqa darslari sinf rahbarlari tomonidan o'tilishi kuzatib kelinmoqda. Bunday hollarni bartaraf etish lozim. O'quvchilar musiqa darsini intiqlik bilan kutishadi va darsning musiqa savodi qismini ham o'qituvchi mahorat bilan o'tishi kerak. Lekin ko'p joylarda bunga ahamiyat berilmaydi yoki bunga o'qituvchining bilimi yetishmasligi sabab bo'ladi.

Musiqa savodi faoliyati maktabgacha ta'lim tashkilotlarida boshlanib maktabda chuqurlashtirib o'rgatiladi. Musiqa savodi musiqa ta'limi tizimidagi muhim jarayon hisoblanib, o'qituvchi bolalarga zarur musiqiy-nazariy bilimlarni, ma'lumotlarni berishi kerak. Musiqa savodiga doir olib boriladigan ish asosan bolalarning musiqiy o'quvini o'stirish va nota yozuvlarini o'rganishdan iborat bo'libgina qolmay, balki o'quvchilarning umumiy musiqiy bilim saviyasini tarkib toptiruvchi umumiy bilim, tushunchalar majmuasini (ijrochiligi, xalq va bastakorlik musiqasi, ularning farqlari, milliy musiqaning mahalliy uslublari, mumtoz musiqa) tashkil etadi.

Musiqa savodi o'quvchilarda musiqaga, uning ifoda vositalariga ongli munosabatni tarbiyalaydi, musiqaning asl mazmunini tushunib olishga yordam beradi, notaga qarab kuylash va ashula aytish malakalarini hosil qilish hamda garmonik qobiliyatni o'sishiga zamin yaratadi. Shu bilan birga ovozlarni aniq talaffuz qilishga va jamoa bo'lib qo'shiq aytish sifatini, samaradorligini oshirishga qulaylik tug'diradi. Maktabda musiqa savodini o'rganishda qo'yiladigan asosiy metodik talab –dars jarayonida olingan musiqiy-nazariy bilimlarni boshqa faoliyatlarda - qo'shiq aytish, musiqa tinglash va musiqaga ritmik jo'r bo'lishda qo'llay olishdan iborat. Har bir faoliyat bilan shug'ullanganda o'quvchilar kuylayotgan, jo'r bo'layotgan yoki tinglayotgan asarlarining kim tomondan yaratilganligi, qaysi ladda yozilganligi, asarning tempi, o'lchovi, ritmi, shakli, dinamik belgilari, tonligi va hokazolarni qisman bo'lsa ham aniqlashlari darkor.

Mana shu jarayonda musiqa savodi benazir ko'makchidir. Musiqiy-nazariy bilimlar ancha sayoz va bir tizimga solinmagan bo'lsa ham, o'qituvchi imkonи boricha darslarni ko'rgazmali qurollardan, o'qitishning zamonaviy texnik vositalardan foydalangan holda dars o'tishi maqsadga muvofiqidir. Musiqa savodida musiqiy atamalar, an'analar, templar (sur'at), intervallar, alteratsiya belgilari, dinamik belgilari, musiqaning ifodalovchi vositalari, oddiy musiqa shakllari va janrlari, major va minor ladi haqida tushuncha beriladi. Lekin bu tushunchalar oddiydan murakkabga qarab, iloji boricha tizimiylikka rioya qilib o'rgatilsa ko'zlangan maqsadga erishiladi.

1-sinfda musiqa savodining boshlang'ich bilimlarni beradi. Bolalarning maktabga endigina kelganliklariga qaramay ular bog'chada ko'pgina ashulalar aytib, raqsga tushgan bo'ladilar. Musiqa savodiga kirishdan avval bolalarning oldingi bilimlariga tayanishimiz kerak. Tabiiyki maktabgacha ta'lim tashkilotida musiqa savodi faoliyati alohida o'rganilmaydi balki barcha faoliyatlarda umumlashgan xolda

olib boriladi. Shuning uchun o'qituvchi nihoyatda extiyotkorlik bilan bolalarga musiqa haqida tushuncha beradi. «Siz qanday qo'shiqlarni bilasiz? Raqsga tushishni bilasizmi? Musiqani yaxshi ko'rasizmi?» va shu kabi savollar orqali bolalar bilan muloqotga kirishadi.

«Endi men sizlarga musiqa aslida nima ekanligi va qanday paydo bo'lganligi haqida gapirib beraman...» - deb bolalarni o'zaro suhbatga tortadi va musiqiy savod berishni boshlaydi. O'quvchilar musiqa haqida tushunchaga ega bo'lganlaridan keyingina, ularning musiqaning ifodalovchi vositalari bilan tanishtirish mumkin. 1-sinfda o'quvchilar nota yozuvi, notalarning joylashuvi, notalar nomi, uzunligi bilan qisman tanishib boradilar. Musiqa boshqa san'at turlari kabi insonlarning o'zaro muloqat qilishga yordam beruvchi vositadir. Shuning uchun musiqa tilini yaxshiroq tushunish uchun, musiqaning muhim ifodalovchi vositalarini bilish ahamiyatlidir.

Eng muhum bo'lgan vositalardan ladlar - major va minor ladlari haqida o'quvchilarga tushuncha berish maqsadga muvofiqdir. 1-sinfning 2-yarmida bevosita nota yozuviga kirishish mumkin. Avvalom bor o'quvchilarga notalar yoziladigan chiziqning nega beshtaligi, nota yo'lining ahamiyati va ularda notalar qanday joylashishi haqida boshlang'ich tushunchalar berilgan bo'lmg'i lozim.

Nota yozadigan chiziq pastdan yuqoriga qarab sanalishini o'qituvchi doskaga yozib ko'rsatib berishi lozim. Skripka kaliti yoki sol kaliti haqida tushuncha berish kerak. Notalar yozilishidan oldin kalit belgisi qo'yilishi kerakligi, kalitsiz nota yozish mumkin emasligini o'quvchilarga misollar bilan tushuntiriladi.

Shu tarzda nota yozuvi o'rgatiladi. Yozishdan avval o'quvchilar notalar joylashuvini yodlagan bo'lishlari kerak.

Ana shundan keyin o'quvchilar beshta chiziqlarni qaysi birida qanday nota joylashganini o'zlari topa boshlaydilar.

Ayrim hollarda o'qituvchi dars jarayonida o'quvchilarga tushunarliroq va qiziqarliroq bo'lishi uchun nota chiziqlari yordamisiz ham qo'l yordamida notalar joylashuvini topish va ko'rsatishlari mumkin

Buning uchun o'qituvchi qo'lini kundalang holda tutib, har bir barmog'ini nota chizig'i deb faraz qiladi. O'quvchilarga ham o'ng qo'llarini xuddi shunday tutib o'qituvchi bilan birgalikda chap qo'l ko'rsatkich barmog'ida notalarni ko'rsatadilar va o'qituvchi aytgan notalarni o'zlari topib ko'rsatadilar.

Demak, musiqa savodi faoliyati maktablardagi eng muhim va etakchi faoliyatlardan biri bo'lib, u o'quvchilarni o'rganiladigan asarlarni savodli holda o'zlashtirishlariga imkon beradi va bolalarni xar tamonlama rivojlantirishga yordam beradi.

“Har kimki hikmat o'rganaman desa, yoshlikdan boshlasin, ilmli va dono kishilardan saboq olsin, shundagina u komillik darajasiga yetadi” - deydi taniqli mutafakkir. Ibn Sino esa: “Musiqa inson ruhini yo'ldoshidir”, deydi. Shunday ekan,

hozirgi davrda musiqa o'qituvchidan mas'uliyatni, fanga yangicha yondashuvni, uning metodologiyasini chuqur o'rganishni taqozo etadi. Umumiy o'rta ta'lif mакtablarida esa musiqa madaniyati darslarining asosiy maqsadi o'quvchilarda musiqaga qiziqish uyg'otish orqali, kuylash, musiqa tinglash, musiqa savodi vositasida musiqiy madaniyatni tarkib toptirish. Musiqani san'at sifatida ongli idrok etish, undan ma'naviy ozuqa olishdan iborat bo'lib, o'quvchilarni Vatanparvarlik ruhida komil inson qilib tarbiyalab voyaga yetkazishdan iborat.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. G.Sharipova.G'.Najmekdinov Musiqa o'qitish metodikasi praktikumi
2. Apraksina.O.A. Maktablarda musiqiy tarbiya metodikasi
3. D.Soipova Musiqadan o'qitish nazariyasi va metodikasi
4. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'lifi vazirligi:www.uzedu.uz
5. G.M.Sharipova. Musiqa o'qitish metodikasi
6. Ijtimoiy axborot ta'lif portalı:www.ZiyoNET.uz
7. M.S. Muxiddinova "Мактабгача таълим ташкилотларида ахборот-компьютер технологияларини мусиқа тарбияси воситаси сифатида қўллашнинг хусусиятлари" 2020 yil
8. Sh.R.Mahkamova "Имконияти чекланган болалар ва хар томонлама етук авлодни тарбиялашда мусиқанинг ўрни" 2020
9. M.A.Asadullaeva "Ёшлиарни маънавий тарбиялашда қўшиқчилик санъатининг тутган ўрни" 2020 yil
10. USAROV J. E. INKLYUZIV TA'LIMNING NAZARIY VA KONTSEPTUAL MASALALARI //INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL. – 2021. – T. 1. – №. 02. – C. 37-46.
11. Usarov J. E. Formation Competence at Pupils as the Factor of Increase of Education's Efficiency //Theoretical & Applied Science. – 2017. – T. 53. – №. 9. – C. 79-82.
12. Usarov J.E. O'quvchilarning malakasini shakllantirish Ta'lif samaradorligini oshirish omili sifatida // Nazariy va amaliy fan. - 2017. - T. 53. - №. 9. - S. 79-82.
13. Usarov J. Using Teaching Methods for Development Student Competencies //International Journal of Progressive Sciences and Technologies. – 2019. – T. 15. – №. 1. – C. 272-274.
14. Usarov J. E. Competent Approach for Teaching Physics in Secondary and Post-secondary Educational Institutions //Eastern European Scientific Journal. – 2016. – №. 3.

15. Ravshanov J. F. The importance of working with terms and concepts in teaching history. – 2020.
16. Ravshanov J. F. Some methods of working with historical concepts in history lessons //Международная научно-рецензируемая онлайн конференция «Современная психология и педагогика: проблемы, анализ и результаты. – 2020. – Т. 1. – №. 2. – С. 439-443.
17. Fayzullayevich R. J. FORMATION OF KEY COMPETENCIES IN HISTORY LESSONS.
18. Равшанов Ж. Ф. НЕКОТОРЫЕ МЕТОДЫ РАБОТЫ С ПОНЯТИЯМИ И ТЕРМИНАМИ НА УРОКАХ ИСТОРИИ //Science and Education. – 2020. – Т. 1. – №. Special Issue 4.
19. Fayzullayevich R. J. IMPORTANCE OF CLASSIFICATION OF HISTORICAL TERMS AND CONCEPTS.
20. Абдалова С. Р. ТАЪЛИМ ОЛУВЧИЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ФИКРЛАШИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ПЕДАГОГИК МАҚСАД ВА ВАЗИФАЛАРНИ АНИҚЛАШНИНГ МОХИЯТИ //Academic research in educational sciences. – 2021. – Т. 2. – №. 2.
21. Лутфуллаев А. К. ИЗ ИСТОРИИ ИСПОЛНИТЕЛЬСТВА НА УЗБЕКСКИХ НАРОДНЫХ ИНСТРУМЕНТАХ //Вестник Восточно-Сибирского государственного института культуры. – 2017. – №. 4. – С. 127-135.
22. Gafurdjanovna B. L. MIXED EDUCATION AS A MODERN PRODUCT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE //International Engineering Journal For Research & Development. – 2020. – Т. 5. – №. 8. – С. 5-5.
23. Primov R. T., Primov R. T., ugli Kayumov J. S. MUSIQA O'QITUVCHISI VA UNING KASBIY MAHORATI.
24. Тошов М. Ж. ПРОФЕССИОАНЛ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА МАЬНАВИЙ ВА МАЬРИФИЙ ТАРБИЯ ИШЛАРИНИ МОНИТОРИНГ ҚИЛИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ //Экономика и социум. – 2021. – №. 1-2. – С. 510-515.
25. Nurmamatov S. Umumi o'rta ta'lif maktablarida astronomiya fanidan" Osmon sferasi, uning asosiy nuqtalari, aylanalari va chiziqlari" mavzusiga doir masala yechish metodikasi //Fizika, matematika va informatika. – 2020. – Т. 1. – №. 1. – С. 37-44.
26. Nurmamatov S. Astronomiya kursining astrofizika bo'limiga doir masalalar yechish metodikasi." //O'zbekistonda ilmiy-amaliy tadqiqotlar" mavzusidagi respublika. – 2020.
27. Muxamedov G. I., Nurmamatov S. E., Sapayev I. U. O. Umumi o'rta ta'lif maktablarida astronomiyadan masalalar yechish usullari //Academic research in educational sciences. – 2021. – Т. 2. – №. 1.

28. Eraliyevich N. S. CONCEPTUAL FUNDAMENTALS OF MODERN TECHNOLOGY OF TEACHING ASTRONOMY IN GENERAL SECONDARY SCHOOLS.

References

1. G.Sharipova.G.Najmekdinov Workshop on music teaching methods
2. Apraksina.O.A. Methods of music education in schools
3. D. Saipova Theory and methods of teaching music
4. Ministry of Public Education of the Republic of Uzbekistan: www.uzedu.uz
5. G.M.Sharipova. Methods of teaching music
6. Social information education portal: www.ZiyoNET.uz
7. M.S. Muhiddinova "Features of the use of information and computer technology in preschool education as a means of music education" 2020
8. Sh.R.Makhkamova "The role of music in the education of children with disabilities and the comprehensively mature generation" 2020
9. MA Asadullaeva "The role of the art of singing in the spiritual education of youth" 2020
10. USAROV J. E. THEORETICAL AND CONCEPTUAL ISSUES OF INCLUSIVE EDUCATION // INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL. - 2021. - T. 1. - №. 02. - C. 37-46.
11. Usarov J. E. Formation Competence at Pupils as the Factor of Increase of Education's Efficiency // Theoretical & Applied Science. - 2017. - T. 53. - №. 9. - S. 79-82.
12. Usarov J.E. Formation of students' skills as a factor in increasing the effectiveness of education // Theoretical and practical science. - 2017. - T. 53. - №. 9. - P. 79-82.
13. Usarov J. Using Teaching Methods for Development Student Competencies // International Journal of Progressive Sciences and Technologies. - 2019. - T. 15. - №. 1. - C. 272-274.
14. Usarov J. E. Competent Approach for Teaching Physics in Secondary and Post-secondary Educational Institutions // Eastern European Scientific Journal. - 2016. - №. 3.
15. Ravshanov J. F. The importance of working with terms and concepts in teaching history. - 2020.
16. Ravshanov J. F. Some methods of working with historical concepts in history lessons // International scientific-peer-reviewed online conference "Contemporary psychology and pedagogy: problems, analysis and results. - 2020. - T. 1. - No. 2. - S. 439-443.

17. Fayzullayevich R. J. FORMATION OF KEY COMPETENCIES IN HISTORY LESSONS.
18. Ravshanov Zh. F. SOME METHODS OF WORK WITH CONCEPTS AND TERMS IN HISTORY LESSONS // Science and Education. - 2020. - T. 1. - No. Special Issue 4.
19. Fayzullayevich R. J. IMPORTANCE OF CLASSIFICATION OF HISTORICAL TERMS AND CONCEPTS.
20. Abdalova S. R. THE IMPORTANCE OF DEFINING PEDAGOGICAL GOALS AND OBJECTIVES IN THE DEVELOPMENT OF INDEPENDENT THINKING OF STUDENTS // Academic research in educational sciences. - 2021. - T. 2. - №. 2.
21. Lutfullaev AK FROM THE HISTORY OF PERFORMANCE ON UZBEK FOLK INSTRUMENTS // Bulletin of the East Siberian State Institute of Culture. - 2017. - No. 4. - S. 127-135.
22. Gafurdjanovna B. L. MIXED EDUCATION AS A MODERN PRODUCT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE // International Engineering Journal For Research & Development. - 2020. - T. 5. - №. 8. - S. 5-5.
23. Primov R. T., Primov R. T., son Kayumov J. S. MUSIC TEACHER AND HIS PROFESSIONAL SKILLS.
24. Toshov M. J. SPECIFIC FEATURES OF MONITORING OF SPIRITUAL AND EDUCATIONAL EDUCATION IN PROFESSIONAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS // Economics and Society. - 2021. - №. 1-2. - S. 510-515.
25. Nurmamatov S. Methods of solving problems in general secondary schools on the subject of astronomy "The celestial sphere, its main points, circles and lines" // Physics, mathematics and computer science. - 2020. - T. 1. - №. 1. - C. 37-44.
26. Nurmamatov S. Methods of solving problems in the field of astrophysics of the course of astronomy. "// Republican scientific and practical research in Uzbekistan". - 2020.
27. Mukhamedov G. I., Nurmamatov S. E., Sapayev I. U. O. Methods of solving problems in astronomy in general secondary schools // Academic research in educational sciences. - 2021. - T. 2. - №. 1.
28. Eraliyevich N. S. CONCEPTUAL FUNDAMENTALS OF MODERN TECHNOLOGY OF TEACHING ASTRONOMY IN GENERAL SECONDARY SCHOOLS.